

כיצד הרגל פרק שני בבא קמא

כה

עין משפט
גזירה

לא ארון קרן מקרן. כלומר עליל אלא קרן מרגל מקוס שהחמיר עליו בשן ורגל אינו דין שנממיר בקרן: דיו לכא מן הדין לפיטו כנדון. דסוף סוף אי לאו קרן כרה"ר לא משתכחת דל"ק"ו: גב' והא דיו דאורייתא הוא דטניא. גבי י"ג מדות צמורת כהניס מדין

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לא ארון קרן מקרן. אני ארון קרן מרגל ומה במקום שהקל על השן ועל הרגל ברה"ר החמיר בקרן מקום שהחמיר על השן ועל הרגל ברשות הניזק אינו דין שנחמיר בקרן אמרו לו דיו לבא מן הדין להיות כנדון מה ברה"ר חצי נזק אף ברשות הניזק חצי נזק: גב' ור"מ לית ליה דיו והא דיו דאורייתא הוא דתנאי מדין ק"ו כיצד ויאמר ה' אל משה ואביה ירק וירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים ק"ו לשכינה ארבעה עשר יום אלא דיו לבא מן הדין להיות כנדון כי לית ליה דיו היבא דמפריך ק"ו היבא דלא מפריך ק"ו אית ליה דיו התם שבעה דשכינה לא כתיבי אתא ק"ו אייתי ארבסר אתא דיו אפיק שבעה ואוקי שבעה אבל הכא חצי נזק כתיב ואתא ק"ו ואייתי חצי נזק אחרניא ונעשה נזק שלם אי דרשת דיו אפריך ליה ק"ו ורבנן שבעה דשכינה כתיבי תסגר שבעת ימים ור"מ ההוא תסגר ודנחמיר דיו ולא תאמר הכא משום כבודו של משה אבל בעלמא לא קמ"ל א"ל רב פפא לאב"י והא דיו תנא דריש דיו ואע"ג דלא מפריך ק"ו דתניא קרי טוב מגיין ודין הוא מה טהור כטהור טמא בטמא טמא כטהור אינו דין שיהא טמא בטמא וקא מייתי לה בין למגע בין למשא ואמאי ניבא אהני ק"ו למגע אהני דיו לאפוקי במשא וכו' תיבא למגע לא אצטרך ק"ו דלא גרע מגברא טהור איצטרך סד"א במקרה לילה כתיב מי שקריו גורם לו יצא זה שאין קריו גורם לו אלא דבר אחר גרם לו קמ"ל מידי ולא ד"א כתיב ומאן תנא דשמעת ליה דאמר שכבת זרע של זב מטמא במשא לא ר"א ולא רבי יהושע דתתן שכבת זרע של זב מטמא במגע ואין מטמא במשא דברי רבי אליעזר ורבי יהושע אומר אף מטמא במשא לפי שאי אפשר בלא צחצוחי זיבה עד כאן לא קאמר רבי יהושע התם אלא שאי אפשר בלא צחצוחי זיבה הא לאו הכי לא אלא הא דתנן למעלה מהן וזכו

ק"ו וכו' היבא דמפריך. ומתניתין אי דרשת דיו מיפריך ק"ו כוליה ולא גמרת זה מידי דלמפרכין דהתם צבעה דשכינה כו': הלא חצי נזק כתיב ומשמע נמי ארשות הניזק ואי דרשת דיו ואוקמת ליה ברשות הניזק אחזי נזק לא אגמרינן ק"ו מידי: ור"ע הווא ספגרי. ללשמועין דדרשינן דיו הוא דלתא דלי לא כתיב הכי הוה מוקמינן ליה אחרבסר: דאפי' בעלמא דרשינן דיו. ומייסורא דקרא גמרינן ליה: קרי טוב מגיין. קריו של זב מניין שמהא טעיפה מטמא צמגע וצמשא כטיפה של זב דקרי"ל צמסכת נדה (דף נה). שטמא צמשא וקרי לא דמי לזב כדאמר צפרק צנות כותים (שם דף לה): וזב דומה לזבוב צינה המזורת קרי דומה לזבוב צינה שאינה מזורת: ומס. רוק שהוא טהור צלם טהור עליו שמהא ומטמא צמשא צלם טמא כגון זב כדכתיב: וזב ירוק הוה צטחור דמשמע צמה צמיד הטחור כדדרשינן צמסכת נדה (דף נה): דהיינו משא וצמחי' וכסם צגדיו כו' קרי שטמא צמחור טעיפה מטמא צמגע כדכתיב: וכל צבד וכל עור אשר יהיה עליו שצבת זרע וגו' ואלם נמי מטמא צמגע כדכתיב: או איש אשר תלך ממנו שצבת זרע וגו' ודרשינן צמסכת נדה צפרק יולא דופן (דף מג): מנין לרבות את הנוגע בשצבת זרע ת"ל או איש אינו דין שיהא טמא כו': וקמייתי לה בין למגע בין למשא. כי רוק: ואמאי ניבא ק"ו אייתי מנע ודיו אפיק משא. דהא קרי של טהור אינו מטמא צמשא: מידי ולא ד"א כתיב. מקרה לילה כתיב בין צממא בין צטחור משמע הלכך למגע לא אצטרך ק"ו: ומאן סתא דשמעת ליה כו'. דקאמר דמתיא ק"ו מפיך מגע ומשא מני לא ר"א ולא רבי יהושע: למעלה מהן. מלשלה אצות הטומאות דשרץ ושצבת זרע וטמא מת דקתני לעיל מהך מנתי' צמסכת כלים ואינס מטמאין אלא צמגע: וזכו

הגרות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אל וכו' שאין המומות מועילות למיני כהני' מועילות ברשות הניזק להיבי (קרו) ג"ש סי'

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אני וכו' בבח"ד הורה סמנה בשם פקוד. עין גימט דף ע"א תוס' ד"ה ומה עבודה וצמחי' שם:

רבינו הגאון

מנתי. יורה המוקד ברשת הניזק כיצד נגח וכו'. ר"י טרפון לא דרש דיו, והא דיו דאורייתא היא דתנא מדין ק"ו כיצד ואביה ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים, ק"ו לשכינה י"ד. אשכחן גמא בששתים קרשים י' חטאת הנזף בסופו, ולר' מאיר לית ליה דיו והא דיו דאורייתא הוא דכתי' ויאמר י"י אל משה ואביה ירק כו'. ואמרי', לעולם את לר' טרפון נמי דיו היבא דלא מופריך ק"ו, כגון נזיפת' ד' שאין כתיב אפי' ז' ובא בק"ו מדין שיש לו ד' הורא ק"ל, הוה הוה להיות לשכינה שהיא חמורה ממנו י"ד. יבא דין דיו לבא מן הדין להיות כנדון והוציא ז' מ"ד, נשאר ז', אהני ק"ו ללמד ד' לשכינה, כי היא גונא אית ליה לר' טרפון דיו. אבל היבא דמפריך ק"ו לגמרי לא דריש. ואך מפריך הכא ק"ו, דדרשינן הכא מה מקום שהקל על הרגל ברשות הרבים שהיא פטורה החמיר בקרן, שני חוצה את סכפו, לא שנת רשות הרבים ולא שנת חצר הניזק לא, דלא גרע צמרת הניזק מרשות הרבים. מקום שהחמיר על הרגל ברשות הרבי' נזק שלם, אינו דין שנחמיר על הקרן ברשות הניזק נזק שלם. ואם תאמי' דיו לקרן ברש"י הניזק להיות כקדן ברש"י הרבי' חצי נזק, איצטריך ק"ו. חזני דיון לחתילתו, דהוא מקודם דקרא אפי' ברש"י הניזק, דלא גרע מרשות הרבי', ואינו לרבותנו הגאונים פ"י כן, ומה הרגל שהיא קלה ברשות הרבים ושאינה חיבת נזק שלם חיבת ברש"י הרבי' חצי נזק צרות א', ודכחה הקרן ברש"י הרבי' נזק שלם וממילא לרבינן קרן שהקל על ברש"י הניזק חצי נזק. ואיצ"א דלא מופריך ק"ו, והוציא קריו בוב מנא ק' זמא, ודין הוא טהור שלכל אדם שהוא טהור וגם רוק טהור, בוב טמא שני' וכי ירוק הוב וכו'. טמא כטהור, והוא הקרן, אינו דין שיהא טמא כבו. פי' הרוק שהוא באדם

ע"א מיי ס"א מהל' מטמא משכב ומשכב הלכה ד':

תורה אור השלם

1. ויאמר י' אל משה ואביה ירק וירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים חסר שבעת ימים מחוץ לפתחה ואחר האקס: במדבר י' די
2. וחסר מריס מחוץ לפתחה שבעת ימים והעם לא נסע עד האקס: במדבר יב טו
3. כי יתקח בך איש אשר לא ידעת טהור מקרה ילקח ויצא אל מחוץ לפתחה לא בא אל תוך הפתחה: דברים כג א

מוסף רש"י

מדין קל וחומר כיצד. מנין שהחמיר ימנה לנדע כ"ס (ובח"ס טו). כתיב תורת כהנים מלא ר' ישמעאל אומר בשלם עשרה מזה המורה נרעם בן מק"ו ומורה שיה מנזין אב כו' וסדר מפרש ליה מלא מלא מק"ו כ"ל, דלמא ענין אל לודשין דבר מדב ע"י ק"ו (ושב"ס י"ב ק"א). הלא תכלם. (ובח"ס טו). דיו לבא מן הדין להיות כנדון. לפיכך אף צמחי' מסגר צענת ימים (במדבר י' ד), הכמוע למך שאין רשאי לומר על הכא מן הדין יוסר לך הניזק, דכמי' סקרי צענת ימים (ובח"ס טו). כלומר לא לחמיר צמחור ממך, וחסר וכן ללמד מן הקל אלא דיו למד שיהא מלמד, כלומר דיו לכא מן הדין כו' (ושב"ס י"ב טו). כי לית ליה דיו היבא דמפריך ק"ו. כגון אי הוה אמרינן דיו ללא משלם אלא פלגא, מלא חצי ק"ו, הא מקרא נמי משמעין שצנשות הניזק לא גרע, דהא בקלא דנעמסח לא מפי' צמות הרבים (לע"ד יח). שצבת זרע שיהא אפשר. ללא שצבת זרע שיהא מן הדין גלג טיפת מלומי וצנש (נדב כב).

רבינו הגאון (המשך)

טהור. טהור. הורה רוקו שלכל אדם שהוא טהור רוק טהור אבל רוק שלוב טמא, קרי שהוה טמא בכל אדם טהור. אינו [דן] שיהא טמא אפי' בוב. והעמיד קריוו שלוב כובו. שטמא אפי' במשא. והיה לו לדרוש לדון דיו לקריוו שלוב להיות כקריוו שלטהור, מה זה קריוו שלטהור שטמא במגע וכלא במשא, אף זה שלוב כן. וכיון דריש כן, ש"מ דלא שיהא שני, ואצ"א דלא מפריך ק"ו. ואוקימנא למגע לא איצטרך ק"ו דלא גרע מן גברא טהור, דהוא בעל ק"ו, דמטמא במגע. ואצ"א דמפריך ק"ו למגע, כבר נדחה היא סברא, ואוקימנא מאן דאית ליה האי סברא ומייתי לה מידי אחר אקשי עליה וכו' דבר אחר כתי', ועמדה בהייתא דלמגע לא צריך ק"ו, ולא גרע מגברא טהור. וכי איצטרך ק"ו לאייתוי קריוו שלוב טמא במשא, ואי דריש דיו לעוטי מלמטא במשא איצטרך ק"ו, ומשום האי דריש הוא תנא דיו, דסבר לה כו' טרפון וכו' והוא תנא ר' יהושע דמי שכתב זרע שלוב כו' ר' יהושע דמטמא אינו מטמא אלא בימים שרואה בהן הווב חידשי לצחצוחי זיבה. אבל זב בימי סיפור, דליכא למיחש משום צחצוחי זיבה, לא.

אני לא ארון קרן מקרן. לדכרייה קאמר להו דלדידיה לית ליה דיו היבא דמפריך ק"ו וכו' מה לשן ורגל שכן הויזק מנזו תאמר בקרן שאין הויזק מנזו כ"כ דצחוקת שימור קיימי למ"ד פלגא נזקא קנסא וואין לומר מרשות לרשות גמרינן ומה רה"ר שהקיל צה לענין שן ורגל החמיר צה לענין קרן רשות הניזק לא כל שכן דמ"מ שיך למפרכי שפיר כדמשמע לקמן דצעי למילף כופר שלם צמח צחצר הניזק מנזקין דרגל ופריך שון לנזקי' דרגל שכן ישנן צמא וי"ל דלאו פירכא היא דאין חומרה זו מועלת לחיצו צרה"ר והכי דיינינן ק"ו ומה שן ורגל שאין חומרות מועילות לחיצו צרה"ר (שם ג) ג"ש כו' וצפ"ק דזבחים (דף י) גבי שומט לשמה לזרוק דמה שלל לשמה דפסול מק"ו ששומט שון לזמנו דכשר ופריך מה לחון לזמנו שכן כרת אע"פ שאין חומרה זו מועלת ל לחון לזמנו לפסול חומרה שהחמירה תורה שאני דכיון שהחמירה תורה חומרה זו החמירה חומרה אחרת וכו' והכי קאמרי רבנן דיו כל ק"ו כך הוא דכשיל חומרה אחריית קטנה שיש צוה מה שאין צוה יש ליתן צמחור כל החומרות שצבל וי"ל כיון שהחומרה מעין הדין שאנו צאלו ללמוד שיך לומר דיו שפיר וכו' צפרק אהד דיני ממונות (פסגדרין דף לה): אמר ותהא צמרה מת מלוה דומה שבת מק"ו ומה עבודה שהיא דומה שבת קבוצת מת מלוה דומה אומה שבת שדמית מפני עבודה אינו דין שמהא מת מלוה דומה אומה והשתא נימא כמו שאינה דומה את העבודה אלא בשצ ואל תעשה כך אל תדמה שבת אלא בשצ ואל תעשה וי"ל כיון דגוף העבודה נדחית מפני קבוצת מת מלוה אין לנו לומר ששהא * חמורה ממנה צמס מוקס:

ק"ו לשכינה י"ד יום. אור"מ משוס דאמרינן * צמספתל (גדה דף לה). שהאז ואס נותנין צו כל אחד ה' דברים והקצ"ה נותן צו י' דברים וי"מ נקטת י"ד יום כנגד שני הקסרות דאין הקצר פחות מוז' ימים וכן מוכח מצוקפתא דמסכת אצות *:

והא היא תנא דר"א דריש דיו. וכולהו מידחו ומימה דצפרק השאל (צ"מ דף נה). פריך הניחא למאן דאית ליה דיו אלא למאן דלית ליה דיו מאי איכא למימר ואף על גב דהתם לא מפריך קל וחומר יש לומר דפריך למאי דס"ד מעיקרא להאן אמוראי:

מידי ור"א בתיב. תימה דנימא דהאני ק"ו למגע ומשא לטומאה גופיה ודאני דיו לומר דלא מטמא אדם לטמא בגדים וצריש מסכת כלים וצסוף מסכת זבים משמע דש"י של זב מטמא אדם לטמא בגדים וכ"ת לא שיך דיו לחלק צטומאה שלל מלניו ואע"פ שלא מלניו ג"ש מגופו וכן לקמן גבי מנאן אהני ק"ו לטומאה ערב ודאני דיו לטומאה ז' ואע"פ דלא מלניו דבר הנוגע צמת שלא יטמא ז' ושמה יש לנו לחלק דני"ש ומגופו שני דברים הן ואין זה לחלצין וכן לקמן יש דברים הנוגעים צמת שאין לכן טומאה ז' ואין נעשים אב הטומאה כגון אובלין ומשקין וכלי חרס אצל הכא כיון שיש צו טומאה משא אי אפשר להיות לחלצין וכן צפ"ק דפסקים (דף יח: וסס) ילפינן משקין הצאין מחמת קרן משקין הצאין מחמת כלי ולא אמר דיו שיהיו שניים כמותם דלא מלניו דבר הנוגע שרץ שלא יחא רשאין וכו' ולימא דהאני ק"ו למגע אדם לטמא בגדים כריקו ודאני דיו לאפוקי ממשא וי"ל הא נמי הוי לחלצין דלא אשכחן מידי שמגעו מטמא אדם לטמא בגדים וכו' ולימא דהאני ק"ו למשא דהאני דיו לאפוקי מגעו שלא יטמא אלא אדם לחודיה ולא לטמא בגדים שיהא דיו כמרכב הא נמי לימא ולא פירכא היא דמשא דלא כתיב ציה כלל ילפינן מק"ו ומגע דכתיב ציה לא ניבא לכל דין מגע רוק מק"ו: אלא הא תנא הוא. והני תנאי דאימי פרק צמרת דנויר (דף סו). ותנא דמתני' דהתם קסברי ש"י של זב מטמא צמשא לא שיך לחתוי כלל הכא דהתם כולהו סברי דוקא קרוב לרתי' זיבה מעת לעת או יומו מטמא ש"י וזכור צעי לחתוי תנא שיהא צמשא כל ז' בק"ו מרוקו וא"ת צפרק צמות כותים (גדה דף נד): דקצעי רב יוסף ראייה ראשונה של מלוער מוח שצממא צמשא כו' ואמאי לא פשיט דמטמא צמשא מק"ו מרוקו דטהור צטחור כמו קרי של זב דלכא וי"ל דצעי:

דהתם לאו אליבא דרבי טרפון אלא אליבא דרבנן דרבי יהושע קל וחומר: